

Primljeno:	24.04.2024			
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
	02-607/24	41/104P		

IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI USTANOVE VISOKOG OBRAZOVANJA

Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore dana 25. januara 2024. godine je donijela Odluku o obrazovanju komisije za reakreditaciju Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik (02-607/24-11/6UP, 25. januar 2024.).

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev za reakreditaciju Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik, sa izvještajem o samoevaluaciji i ostalom relevantnom dokumentacijom, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o reakreditaciji Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za reakreditaciju sa izvještajem o samoevaluaciji Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik, dopunu dokumentacije kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je obavila posjetu Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik dana 8.03.2024., tokom koje su obavljene razgovori sa upravom Fakulteta, dekanom i prodekanima, članovima Odbora za kvalitet i samovrednovanje, predstavnicima nastavnog osoblja, administrativnog osoblja, te predstavnicima studenata i privrede.

Na osnovu predate i tražene dopunjene dokumentacije, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila o postupku reakreditacije i Standarde i smjernice za reakreditaciju propisane od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostale propise koji regulišu oblast visokog obrazovanja, Komisija je stekla uvid u sve elemente koji su bili neophodni za donošenje reakreditacionog stava o ispunjenosti standarda.

U skladu sa prethodno navedenim, Komisija dana 23. april 2024. godine podnosi Agenciji sljedeći izvještaj o reakreditaciji Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik.

OPŠTI PODACI

Naziv univerziteta:	Univerzitet Adriatik
Naziv fakulteta/organizaciona jedinica:	Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo Bar
Studijski programi:	Osnovni studijski program 180 ECTS „Menadžment“ Osnovni studijski program 180 ECTS „Računovodstvo, finansije i bankarstvo“ Osnovni studijski program 180 ECTS „Pravo“

	Master studijski program 120 ECTS „Poslovna ekonomija“ Master studijski program 120 ECTS „Ekonomija javnog sektora“ Master studijski program 120 ECTS „Pravo“
Naučna oblast:	Društvene nauke

**Obrazac za
IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI USTANOVE
sa uputstvom**

Komisija u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristi sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- Eliminacioni kriterijum u slučaju kada neispunjavanje standarda ili njegovih elemenata uslovljava negativan reakreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za reakreditaciju;
- Potreban kriterijum u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces reakreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

U komentarima, eksperti u komisiji daju svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda i njegovih elemenata,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- preporuci za ispunjavanje standarda i kriterijuma,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

Početna faza ispunjenosti standarda ili pojedinačnog kriterijuma podrazumijeva da je plan za njegovo ispunjavanje odobren od organa upravljanja ustanovom ili organizacionom jedinicom, ili da je započeta implementacija standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se to i omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

Politike obezbjeđenja kvaliteta su najdjelotvornije kad odražavaju odnos između istraživačkog rada, učenja i nastave, te uzimaju u obzir nacionalni kontekst u kojem ustanova djeluje, institucionalni kontekst, kao i njen strateški pristup. Takvom politikom pruža se podrška:

- organizaciji sistema za obezbjeđenje kvaliteta;
- odsjecima, školama, fakultetima i drugim organizacionim jedinicima, kao i upravi ustanove, zaposlenim pojedincima i studentima, da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta;
- akademskom integritetu i slobodama, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara;
- zaštiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih;
- uključivanju spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Politika se provodi kroz niz procesa za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta koji omogućavaju učešće cjelokupne ustanove. Odluku o tome na koji način će se politika sprovesti, pratiti i revidirati donosi ustanova.

Politikom obezbjeđenja kvaliteta takođe su obuhvaćeni i svi kriterijumi aktivnosti ustanove, koji su podugovoreni ili koje realizuju druge strane.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerzitet Adriatik, navodi postojanje relevantnog dokumenta, odnosno Politike kvaliteta definisane i usvojene Odlukom o usvajanju Politike kvaliteta od strane Upravnog odbora FPEP Bar, 23.12.2021. Također navodi kako su svi zaposleni potpisali izjavu o upoznatosti s Politikom kvaliteta i kako je Politika kvaliteta javno dostupna na internet stranici.

Međutim, navedeni dokument nije lako pronaći na internet stranici Fakulteta. Na mjestu na kojemu su navedeni "Pravni propisi" Fakulteta ne nalazi se Politika kvaliteta.

Netransparentnost internet stranice Fakulteta prepoznata je kao veliki izazov. Iako se Fakultet koristi elektronskom platformom kojom se studenti i nastavnici služe uz posjedovanje lozinke, a čiji je sadržaj

bio dostupan članovima Komisije tijekom posjete Fakultetu, problem je što platforma nije dostupna zainteresiranoj javnosti. Tijekom posjete Fakultetu Komisija je dobila utisak da je Fakultet svjestav ovog problema i najavljen je rad na izradi potpuno nove i transparentne internet stranice do maja 2024. godine.

Komisija smatra kako je nužno da se Agenciji dostavi dokaz o izradi nove stranice Fakulteta.

Također, Komisija je stava da je nužno izraditi internet stranicu Fakulteta na engleskom jeziku.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Politika podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ustanova navodi kako su Statutom Fakulteta postavljena temeljna načela obezbjeđenja kvaliteta. Na nivou Fakulteta uspostavljen je Odbor za kvalitet i samovrednovanje, koji provodi postupak vrednovanja efikasnosti svih poslovnih procesa Fakulteta.

Međutim, Komisija ne može prijeći preko toga da na internet stranici Fakulteta nema nikakvog zapisa o Odboru, primjerice tko su članovi, kada su održane sjednice, kakvi su zaključci sa sjednica.

Komisija preporučuje da se dokaz o objavljenim informacijama o Odboru za kvalitet i samovrednovanje dostavi na uvid Agenciji.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ovaj kriterijum obrazložen je navođenjem općenitih formulacija o politici podržavanja kvalitete. Nedostaju konkretni podaci o funkcioniranju sistema kvalitete, uključujući tu i konkretne dokaze o tome da su sve zainteresirane strane uključene u proces.

U cilju stvarnog sagledavanja ispunjenja ovog kriterijuma Komisija je smatrala da je potrebno dostaviti zapisnike sa sjednica Odbora za kvalitet i samovrednovanje, što joj je i dostavljeno.

Osim toga, tijekom posjete Fakultetu Komisija je u razgovoru sa studentima i nastavnicima dobila dojam da Fakultet podstiče i studente i nastavnike da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvalitete.

Komisija smatra kako je potrebno sve podatke o politici kvalitete objaviti na sajtu Fakulteta, te dostaviti Agenciji dokaz o ispunjenju uvjeta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ustanova navodi svoje temeljno opredjeljenje za transparentnost i etičnost u radu, bez da navodi ikakve konkretne i stvarne pokazatelje ispunjenosti kriterijuma. Navodi se postojanje Kodeksa akademske etike i da je navedena politika dokumentovana kroz Zbornik dokumentovanih informacija i odgovarajuće procedure i zapise sistema menadžmenta u obrazovanju.

Nakon dopune dokumentacije, Komisiji je dostavljen izvještaj o korištenju antiplagijat softvera, kao i informacije o tome je li u posljednjih pet godina bilo pokušaja akademskih prevara. Ustanova navodi da u posljednjih pet godina nije bilo slučajeva akademske prevare.

Tijekom posjete Fakultetu, članovi Komisije su dobili informaciju da Fakultet ne objavljuje obranjene diplomske radove, nego ih samo čuva u arhivi, što sasvim sigurno predstavlja golemi izazov na području podržavanja politike akademskog integriteta. Komisija preporučuje objavu obranjenih diplomskih radova.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ustanova je objasnila ispunjenost kriterijuma na deklarativnom nivou, općenitim formacijama o oprediljenosti protiv netolerantnosti ili diskriminacije. Navodi se da Fakultet ima usvojen Plan inkluzije i različitosti, koji također nije naveden na internet stranici Fakulteta u dijelu "Pravni propisi".

Ne navode se nikakvi statistički pokazatelji. Prilikom slanja dopune dokumentacije Ustanova navodi kako u posljednjih pet godina nije bilo prijave za netolerantnost niti za diskriminaciju po bilo kojoj osnovi. Također se navodi kako je zgrada Fakulteta dostupna za osobe s invaliditetom, odnosno ima obezbjeđene prilaze i ulaze u zgradu, te prostorije za predavanja i vježbe koje se nalaze u prizemlju zgrade, u što su se članovi Komisije uvjerali prilikom posjete Fakultetu.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ustanova je objasnila ispunjenost kriterijuma općenitim formulacijama bez konkretnih primjera.

Nakon zamolbe za dopunom dokumentacije, navedeni su konkretni primjeri saradnje za uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvalitete, što je potkrijepljeno informacijama o konsultacijama sa poslodavcima, predstavnicima zaposlenih iz privrede i ostalih zainteresiranih strana.

Tijekom posjete Fakultetu Komisija je dobila dojam o uspješnoj saradnji Fakulteta sa spoljnim akterima, što je potkrijepljeno konkretnim slučajevima iznošenja prijedloga o poboljšanju određenih procesa i primjerima saradnje na području obavljanja studentske prakse.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Izraditi potpuno novi i transparentan sajt Fakulteta, s naglaskom na dijelu posvećenom pravnim propisima, akcijskim planovima, strategijama u roku od šest (6) mjeseci.

Izraditi sajt Fakulteta na engleskom jeziku u roku od šest (6) mjeseci.

Javno objaviti sve dokumente o kvalitetu, kao i članove Odbora za kvalitet i samovrednovanje, s posebnim osvrtom na ulogu studenata u pogledu obezbjeđenja kvaliteta. Redovno objavljivati zapisnike sa sjednica Odbora sa svim relevantnim zaključcima.

Osigurati još veći angažman studenata i vanjskih dionika u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.

Jasno definirati i objaviti procedure vezane uz pitanja diskriminacije protiv zaposlenika ili studenata, u roku od šest (6) mjeseci.

Jasno definirati i objaviti procedure vezane uz akademske prevare, u roku od šest (6) mjeseci.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobranje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

Programi:

- sadrže opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja;
- izrađuju se u saradnji sa studentima i ostalim akterima;
- imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci;
- odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti);
- izrađuju se tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije;
- definišu očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita;
- obuhvataju dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno;
- podliježu procesu formalnog odobranja u okviru ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ustanova je navela sve ishode učenja po studijskim programima, u kojima je jasno naznačeno koji su ciljevi i ishodi za svaki predmet pojedinačno. Planirani ishodi učenja su relevantni za profil studija i sukladni konkurentnim studijskim programima. Jasno je vidljiva distinkcija u ishodima učenja na različitim razinama studija. Jasno je naveden postotak (najmanje 25 %) praktične nastave u odnosu na ukupnu opterećenost studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Ustanova navodi kako u izradi studijskog programa sudjeluju i studenti (preko Studentskog parlamenta, članstva u Odboru za kvalitet i samovrednovanje i preko studentskih anketa), i privatni sektor (preko velikog broja saradnika u nastavi i memorandumima o saradnji).

<p>Komisija je smatrala kako je potrebno detaljnije objašnjenje kako se vrše konsultacije s privatnim sektorom, odnosno koja je dinamika konsultacija s partnerima. U dopuni dokumentacije navedeno su konkretni primjeri saradnje sa studentima i s ostalim akterima, a Komisija je tijekom posjete Fakultetu dobila dojam da su i studenti i ostali akteri zadovoljni saradnjom s Fakultetom vezano uz predlaganje inovacija u studijskom programu i brzog odgovora Fakulteta na eventualne probleme u bilo kojem dijelu izrade i izvođenja studijskog programa. Posebno valja istaknuti da je značajan broj studenata već zaposlen u javnom sektoru ili obavlja stručnu praksu u javnom sektoru, što za posljedicu ima dobivanje povratnih informacija "iz prve ruke" ili od studenata, ili od njihovih mentora.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi konkretne potpisane memorandume o saradnji, kao i najave budućih međunarodnih saradnji. Uspješnost korištenja spoljnih ekspertiza i referencija potvrđena je i tijekom razgovora Komisije s vanjskim akterima. Komisija sa zadovoljstvom konstatira pozitivan odnos Fakulteta prema vanjskim akterima, kao i obrnuto, pozitivan stav vanjskih aktera prema Fakultetu.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet navodi kako je fokusiran na sve četiri svrhe – priprema za održivo zapošljavanje, osobni razvoj, priprema za aktivni život građana i stvaranje napredne baze znanja, te stimuliranje inovacija i istraživanja. Fakultet navodi kako je uveo sistem kvaliteta kojim su jasno propisane procedure za ostvarivanje svrha visokog obrazovanja.</p> <p>Tijekom posjete Fakultetu i razgovora sa studentima i poslodavcima, Komisija je dodatno utvrdila mogućnosti za zapošljavanje, na obostrano zadovoljstvo studenata i poslodavaca, ali i samog Fakulteta.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi kako su koncipirani studijski programi, te se navode konkretni primjeri napredovanja studenata kroz studije, uključujući tu mogućnost održavanja dodatne nastave i konsultacija za sve studente po potrebi.</p>		

Tijekom posjete Fakultetu i razgovora sa studentima, Komisija je utvrdila kako je u slučaju postojanja eventualnih problema u kontekstu izvođenja nastave (primjerice, izlaženje u susret studentima sportašima) i napredovanja kroz studije, Fakultet je uvijek na raspolaganju studentima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Ustanova je objasnila koncepciju formiranja ECTS-bodova. Opterećenje studenata je uredno navedeno u silabusima za svaki predmet. Svaki semestar opterećen je s 30 ECTS, odnosno 60 ECTS po studijskoj godini, pri čemu su ECTS bodovi ravnomjerno raspoređeni po pojedinim kolegijima, uvažavajući "težinu i važnost" pojedinog kolegija. Jedan ECTS odnosi se na 30 sati rada studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Ustanova navodi dvojako odvijanje praktične nastave – u okviru samih predmeta i u vidu obavezne studentske prakse u šestom semestru.

Komisija se tijekom posjete Fakultetu uvjerila u funkcioniranje studentske prakse. Dobila je na uvid razrađeni "Model studentske prakse i praktične nastave akademskih studija" (2016.), akreditovan od strane Savjeta za visoko obrazovanje Vlade Crne Gore. Uspješnost funkcioniranja prakse potvrđena je kroz razgovore Komisije sa studentima i poslodavcima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Postupak formalnog odobravanja studijskog programa uređen je Statutom Fakulteta. Studijski program i njegove izmjene i dopune odobrava Naučno nastavno vijeće kao krovna stručna institucija u okviru Fakulteta.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Redovito inovirati planirane ishode učenja.

Redovito analizirati studentske ankete u dijelu oko organizacije nastave i opterećenosti studenata.

Izvršiti inoviranja studijskih programa na način da se napravi detaljna analiza, konzultiraju studenti i poslodavci, pogotovo u dijelu opterećenosti pojedinim ECTS bodovima., u roku od dvije godine.

Osigurati više mogućnosti za internacionalizaciju studija i mobilnost.

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

Implementacija procesa učenja i nastave usmjerenih na studenta, uključuje:

- poštovanje i prilagođavanje različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja;
- razmatranje i korišćenje različitih načina izvođenja nastave, gdje je prikladno;
- fleksibilno korišćenje raznih pedagoških metoda;
- redovno vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda;
- podsticanje osjećaja samostalnosti kod učenika, osiguravajući pri tom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja;
- promovisanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika;
- odgovarajuće postupke za rješavanje po prigovorima studenata.

Imajući u vidu značaj provjere znanja za napredovanje studenata kroz studije i za njihove buduće karijere, u okviru procesa za obezbjeđenja kvaliteta za provjeru znanja vodi se računa o sljedećem:

- lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti;
- kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju;
- provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja;
- gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača;
- pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti;
- provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama;
- postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Ustanova navodi općenitu formulaciju o poštivanju osobnosti studenata i inkluzivnom, fleksibilnom i afirmativnom pristupu u radu sa studentima.

Tijekom posjete Fakultetu Komisija je imala priliku uvjeriti se u angažman Fakulteta na području prilagođavanja različitostima studenata i njihovim potrebama. Cjelokupan dojam Komisije je pozitivan. Studenti nisu uputili niti jednu kritiku u ovom pogledu, nego navode primjere izlaženja u

<p>susret njihovim potrebama. Isto tako, vezano uz izazov održavanja nastave značajnog broja studenata koji je zaposlen, Fakultet navodi kako se značajan dio nastave održava bilo u poslijepodnevnim terminima, bilo u subotnjem terminu. Studenti navode kako su nastavnici uvijek na raspolaganju za eventualnu dodatnu nastavu i/ili konzultacije.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.</p>	<p>Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi da koristi različite načine izvođenja nastave, bez da se navode konkretni primjeri. Niti tijekom posjete Fakultetu Komisija nije dobila određene i precizne odgovore na ovo pitanje. Jedino što je napomenuto je da se dio nastave održava online, ali nije jasno kako je to i gdje, te u kojem opsegu, definirano.</p> <p>Komisija smatra kako je potrebno jasno defnisati i propisati uvjete održavanja nastave online, u roku od 6 mjeseci, te dostaviti dokaze o ispunjenosti uvjeta Agenciji.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>c. Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.</p>	<p>Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi općenitu formulaciju o praćenju savremenih pedagoških metoda.</p> <p>Komisija je smatrala kako je potrebno precizirati koje su sve pedagoške edukacije nastavnici prošli u posljednjih pet godina. Nakon poslana dodatne dokumentacije, jasno je kako su nastavnici prošli neke oblike edukacije. Međutim, Komisija nije dobila jasne odgovore nastavnika tijekom razgovora o tome što su za njih savremene pedagoške metode.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>d. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.</p>	<p>Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi kako se svake studijske godine provodi anketiranje studenata i kako se izvještaj o anketiranju detaljno razmatra na nastavnom vijeću.</p> <p>Komisija je smatrala kako je potrebno obrazložiti koliko se detaljno izvještaj o anketiranju analizira i postoje li posljedice za najlošije ocijenjenje nastavnike, pogotovo ako je riječ o kontinuiranom</p>		

problemu. Također, Komisija je smatrala kako su potrebni konkretni podaci o zastupljenosti gostujućih predavača. Niti iz dodatne dokumentacije niti tijekom posjete Fakultetu još uvijek jasno ne proizlazi koliki je utjecaj studentskih anketa i općenito studenata na sam proces izvođenja nastave i na pedagoške metode. S tim u vezi, spomenuti su u više navrata problemi sa slabom prolaznošću studenata na jednom kolegiju, no taj problem je samo konstatiran i čini se da nema volje za njegovim rješavanjem.

Komisija je stala kako je potrebno redovno objavljivati na sajtu Fakulteta rezultate analize izvještaja o anketiranju. Rezultate je potrebno objaviti u roku od šest (6) mjeseci, a dokaze o tome dostaviti Agenciji.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Ustanova navodi usmjerenost nastave na studente kao grupu, ali ističe i važnost personaliziranog pristupa studentu kao individui.

Također se navodi da nastavnici po potrebi održavaju dodatnu nastavu i redovito održavaju konzultacija. Komisija se uvjerila u istinost ovih tvrdnji tijekom posjeta Fakultetu u razgovoru sa studentima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kod učenja i nastave promoviraju se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Ustanova navodi općenite formulacije o vrlini uzajamnog poštovanja studenata i nastavnika.

Komisija je zatražila dodatnu dokumentaciju s podacima o prigovorima uložanima od strane studenata i o proceduri rješavanja prigovora. Fakultet navodi da nije bilo prigovora u proteklih pet godina. Tijekom posjete Fakultetu članovi Komisije uvjerali su se u pozitivan odnos nastavnika prema studentima i obrnuto.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

<p><i>Komentar</i></p> <p>Procedura za prigovore studenata propisana je pravilnikom Ustanove. Ustanova navodi da su postupci za rješavanje jednostavni i transparentni, no nije objašnjena procedura, kao ni dosadašnja iskustva.</p> <p>Prilikom slanja dodatne dokumentacije Fakultet navodi da nije bilo prigovora u posljednjih pet godina. Komisija smatra kako je potrebno javno objaviti sve elemente procedure podnošenja prigovora i žalbe studenata, u roku od 6 mjeseci, te dokaze o tome dostaviti Agenciji.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>h. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Vrednovanje postignuća studenata definisano je i propisano pravilima Ustanove. Ustanova navodi kako je ovom pogledu osigurana kontinuirana podrška za razvoj vještina i kompetencija nastavnika, ali se ne objašnjava koji su to konkretni oblici kontinuirane podrške.</p> <p>Niti tijekom posjete Fakultetu Komisija nije dobila precizne odgovore u ovom pogledu.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>i. Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Kriteriji za ocjenjivanje jasno su propisani pravilima Ustanove. Kriterijumi i metode za provjeru najavljuju se na početku svakog semestra i osigurana je transparentnost na elektronskoj platformi za svaki predmet posebno.</p> <p>Komisija još jedanput navodi potrebu da se ključni parametri i kriteriji transparentno objavljuju na sajtu Fakulteta. Fakultet je svjestan problema i najavljuje izradu potpuno novog sajta Fakulteta do mjeseca maja.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>j. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p>		

<p>Ustanova navodi da se planirani ishodi učenja prezentiraju studentima na početku nastave za svaki predmet i da su provjere znanja koncipirane u skladu s tim. Također se navodi da studenti na vrijeme dobivaju povratnu informaciju o rezultatima provjere.</p> <p>U razgovoru sa studentima Komisija je dobila dojam da studenti dobivaju povratne informacije i savjete u vezi procesa učenja, pogotovo ako se u tom kontekstu pojave neki izazovi. Studenti navode kako su im nastavnici uvijek na raspolaganju, čak i izvan službenog radnog vremena.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
k. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi da se provjera znanja uvijek vrši pred više od jednim ispitivačem, odnosno pred ispitnom komisijom.</p> <p>U razgovoru sa studentima potvrđeno je da se provjera znanja uvijek vrši pred jednim ispitivačem i asistentom.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
l. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova navodi općenitu formulaciju o uvažavanju olakšavajućih okolnosti pri provjeri znanja u korist studenta. Ne navode se konkretni primjeri. Primjerice, vodi li se računa o studentima koji imaju problema s pisanim izražavanjem ili koji imaju oštećenje vida. Međutim, u razgovoru sa studentima Komisija je stekla uvid u ispunjenost ovog kriterija. Studenti navode da se u provjeri znanja, kao i općenito u procesu učenja, uvažavaju njihove specifične okolnosti.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
m. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Osim općenite formulacije o primjeni principa pravičnosti i dosljednosti u procedurama provjere znanja, ne navode se nikakve druge okolnosti.</p> <p>Komisija je smatrala kako je potrebno dostaviti dodatnu informaciju o pritužbama studenata. Kao što je prethodno navedeno, Fakultet tvrdi kako u posljednjih pet godina nije bilo niti jedne pritužbe</p>		

studenata u ovom pogledu. Iako postoje izazovi vezani uz prolaznost na nekim kolegijima, studenti su u razgovoru sa Komisijom uvjerali članove Komisije da se provjera znajnja primjenjuje dosljedno i pravedno.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
n. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Formalna procedura za žalbe studenata propisana je pravilnikom Ustanove. Navodi se samo da je procedura jednostavna i transparentna, te dostupna studentima.

Komisija je zatražila dodatne podatke o žalbama i postupanjima po njima. Kao što je već napomenuto, u posljednjih pet godina nije bilo žalbi studenata, no upitno je je li tome razlog nepostojanje razloga za žalbe ili nepoznavanje procedura.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Nastaviti poštovati i prilagođavati se različitostima studenata.

Ključne parametre ocjenjivanja i ishoda učenja transparentno objaviti na sajtu Fakulteta, u roku od 6 mjeseci.

Jasno definisati uvjete pod kojima se provodi nastava na daljinu, u roku od 6 mjeseci.

Javno objaviti rezultate analize izvještaja o anketiranju, u roku od šest (6) mjeseci.

Javno objaviti sve elemente procedure podnošenja prigovora i žalbe studenata, u roku od 6 mjeseci.

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljenje propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbjedivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Važno je da se politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode dosljedno i na transparentan način, i da je obezbijeđeno upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Ustanove treba da uspostave i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje neformalnog i informalnog učenja, predstavljaju osnovne komponente za osiguravanje napredovanja studenata kroz studije, pri čemu se promoviše mobilnost. Odgovarajuće procedure za priznavanje, oslanjaju se na:

- usklađenosti institucionalne prakse priznavanja sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju;
- saradnju sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i nacionalnim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Diplomiranje predstavlja kulminaciju perioda studiranja studenata. Studenti treba da dobiju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbjedeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni

Komentar

U podnetoj dokumentaciji visokoškolska ustanova je navela da vrši upis studenata u skladu sa Pravilnicima i Zakonom o visokom obrazovanju. Započinje sa konkursom koji je javan (dnevne novine, web, elektronska platforma, društvene mreže, flajeri, oglasne table, televizije...) i sadrži sve uslove i kriterijume upisa. Jasno su definisana pravila o upisu, sve vezano za plaćanje školarine, pravo na besplatno školovanje, udžbenike, rokove, dokumenta koja su neophodna za upis, nastavne

metode, mobilnosti, prilike za studentsku praksu (koja je obavezan deo VI semestra) i prilike za zapošljavanje.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Visokoškolska ustanova navodi da je uspostavila procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije. Potom je navela da se napredovanje studenata prati kontinuirano tokom semestra, prikupljanjem bodova kroz studentske zadatke, kolokvijume, stručne radove, kao i na završnom ispitu. U praćenju rezultata veliku ulogu čine alati kroz Informacioni Sistem Studentske Službe FPEP Bar, a sprovodi se i anketiranje studenata i uvažavaju studentske inicijative i žalbe o uklanjanju poteškoća iz određenih oblasti ili predmeta, uvođenjem dodatnih predavanja i vježbi.</p> <p>Visokoškolska ustanova je dostavila primerak anketnih listića putem kojih sprovodi anketiranje. S tim u vezi, potrebno je da Ustanova dostavi Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore rezultate sprovedenih anketa. Komisija predlaže i izradu akta kojim će detaljno biti regulisan način sprovođenja anketiranja i ocenjivanje nastavnika i saradnika.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Visokoškolska ustanova navodi da vrši priznavanje inostranih obrazovnih ustanova radi prepisa ili upisa na određeni nivo studija, a da sve obrazovne isprave, bilo o završenom obrazovanju ili delu obrazovanja moraju proći postupak priznavanja. Dalje, u dokumentaciji se navodi da su aktima ustanove detaljno propisane procedure priznavanja koje su u potpunosti usklađene kako sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju tako i sa nacionalnim zakonodavstvom, a ono što karakteriše postupak jeste objektivnost postupka i tačno propisane procedure od podnošenja zahtjeda do donošenja rešenja.</p> <p>Dokumentaciju u ovom delu za Standard 4 je potrebno dopuniti odgovarajućim pravnim aktima (pravilnikom kojima je regulisan postupak priznavanja, usklađen sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju i sa nacionalnim zakonodavstvom), koje će Ustanova dostaviti Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

<p>d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.</p>	<p>Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Visokoškolska ustanova navodi saradnju sa nacionalnim ENIC/NARIC centrom. Iako je kroz dokumentaciju jasno da takva saradnja postoji, potrebno je da Ustanova podnese odgovarajuće dokaze u tom pravcu.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.</p>	<p>Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ustanova je opisala na koji način studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili. Podnela je primerak diplome i dodatka diplomi, primerak ugovora o studiranju, kao i Pravilnik o mobilnosti studenata. Uz navedeno, kao prilog podneta je i popunjena tabela 4.1.</p>		

<p><i>Preporuke u vezi unapređenja standarda</i></p> <p>U suštini, visokoškolska ustanova ispunjava Standard 4. Visokoškolska ustanova vrši upis studenata u skladu sa Pravilnicima i Zakonom o visokom obrazovanju. Kako bi Standard 4. bio u potpunosti ispunjen, potrebno je dostaviti dodatnu dokumentaciju, ispravno raspoređenu u folder pod nazivom Standard 4. S tim u vezi, potrebno je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. da Ustanova dostavi Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore rezultate sprovedenih anketa. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja. 2. Komisija predlaže izradu akta kojim će detaljno biti regulisan način sprovođenja anketiranja i ocenjivanje nastavnika i saradnika. 3. Komisija predlaže i da Ustanova u budućnosti proširi sprovođenje anketiranja, koje bi trebalo da obuhvati sledeće aspekte: anketiranje studenata o organima upravljanja, anketiranje studenata o radu studentske službe i biblioteke, te anketiranje vannastavnog osoblja o radu organa upravljanja. 4. dostaviti Agenciji dokaz da je Institucionalna praksa priznavanja u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.
--

5. dostaviti Agenciji dokaz o saradnji sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.

Komisija predlaže Ustanovi da, prilikom dostavljanja dokumentacije, jasno u nazivu ajla odredi o kojoj dokumentaciji se radi, jasno naznači o kom prilogu je reč, te da isti ispravno pohrani u odgovarajući folder.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice:

Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

Ustanove visokog obrazovanja su najodgovornije za kvalitet svojih zaposlenih i pružanje odgovarajućeg okruženja za efikasno obavljanje posla.

Takvo okruženje:

- uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja u okviru kojih se prepoznaje značaj podučavanja;
- nudi i promovira mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja;
- podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja;
- podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Visokoškolska ustanova navodi da prilikom zapošljavanja i angažovanja nastavnog osoblja vodi računa o poštovanju svih zakonom propisanih uslova. Istovremeno, navodi da ustanova pazi da izbori u zvanje budu aktivni, odnosno da nisu istekli kao i da se nastavnici angažuju na predmetima u skladu sa izborima u zvanje, te da se angažovanim kadru na vreme ukaže da je potrebno otpočeti proceduru za izbor/reizbor u nastavna zvanja kako bi mogli i dalje biti angažovani na Fakultetu.

Uvidom u dokumentaciju utvrđujemo da je na visokoškolskoj ustanovi zaposleno 25 nastavnika (Tabela 5.1) i 21 saradnik u nastavi (Tabela 5.2). Za sve nastavnike je potrebno dostaviti biografije, ugovore o radu i izbore u akademsko zvanje za nastavno osoblje.

Angažovani su sledeći profesori: prof. dr Rajko Novičević, prof. dr Sandra Đurović, prof. dr Veselin Orlandić, doc. dr Nikola Abramović, prof. dr Dražen Božović, prof. dr Sonja Pravić, prof. dr Momčilo Živković, prof. dr Rade Kancir, prof. dr Aleksa Macanović, prof. dr Irena Petrušić, prof. dr Gordana Nikčević, doc. dr Vladan Martić, prof. dr Ivana Rašović, prof. dr Marko Malović, prof. dr Nataša Perović, prof. dr Ognjen Vujović, prof. dr Đuro Đurić, prof. dr Dejan Mirović, prof. dr Sanja Danković-Stepanović, prof. dr Živko Kulić, prof. dr Miodrag Živanović, prof. dr Slađana Živanović, prof. dr Savo Marković, prof. dr Branko Vučković i prof. dr Bojan Bojanić.

Angažovani su sledeći saradnici u nastavi: dr Đorđije Pavićević, mr Stefan Đurić, mr Ivana Kovač, mr Anđela Janković, mr Nermin Škretović, mr Dejana Crvenica, dr Ivana Tomašević, dr Ivana Živanović, mr Katarina Petrović, mr Velimir Drecun, SSc Filip Kankaraš, SSc Andro Drecun, mr Nedžad Lajka, mr Milica Anđelić, mr Aleksandra Matović, mr Dijana Kankaraš, mr Isad Kurpejović, mr Stanka Jovanović, mr Žana Janković, mr Vučko Asović i mr Miodrag Mijović.

Dostavljene biografije su u potpunosti neujednačene, a pojedine su nečitljive. Visokoškolska ustanova je na zahtev komisije dostavila biografije koje nedostaju, no i dalje nedostaje biografija mr Isada Kurpejovića, koji je naveden kao saradnik u nastavi.

Dostavljene ugovore o radu je izuzetno teško prpratiti. Pojedini su dati u više dokumenata, te je komisija morala da čita dokument po dokument, a potom je veći broj ugovora povezan u jedan pdf dokument.

Od navedenog broja angažovanih nastavnika, čak 20 ima ugovore na određeno vreme. Od tog broja, 18 nastavnika ima ugovore o radu koji ističu akademske 2023/2024 godine: prof. dr Aleksa Macanović, prof. dr Bojan Bojanić, prof. dr Branko Vučković, dr Ivana Tomašević, prof. dr Savo Marković, prof. dr Ognjen Vujović, prof. dr Dejan Mirović, prof. dr Rade Kancir, prof. dr Nataša Perović, prof. dr Momčilo Živković, prof. dr Ivana Rašović, prof. dr Irena Petrušić, prof. dr Gordana Nikčević, prof. dr Đuro Đurić, prof. dr Marko Malović, prof. dr Živko Kulić, doc. dr Vladan Martić i prof. dr Sanja Danković Stepanović. Za dva nastavnika, koja su navedena u podnetoj dokumentaciji, i to za prof. dr Miodraga Živanovića i prof. dr Slađanu Živanović ugovori o radu su istekli protekom akademske 2022/2023 godine.

Od saradnika u nastavi, 13 saradnika ima ugovore o radu na određeno vreme, koji stiču protekom akademske 2023/2024. godine: mr Milica Anđelić, mr Aleksandra Matović, mr Miodrag Mijović, mr Velimir Drecun, SSc Andro Drecun, mr Stanka Jovanović, mr Žana Janković, mr Isad Kurpejović, SSc Filip Kankaraš, mr Dijana Kankaraš, mr Nedžad Lajka, mr Katarina Petrović i mr Dejana Crvenica. Za mr Vučka Asovića i mr Ivanu Kovač nisu dostavljeni ugovori o angažovanju.

Ustanova je podnela Pravila postupka izbora u akademska i naučna zvanja. Takođe, podnela je i odluke o izborima u naučna zvanja.

Prof. dr Đuro Đurić – Univerzitet Privredna akademija
 Prof. dr Irena Petrušić – Internacionalni Univerzitet Brčko
 Prof. dr Gordana Nikčević – Univerzitet u Novom Pazaru
 Prof. dr Bojan Bojanić – Univerzitet u Prištini
 Prof. dr Branko Vučković – Evropski univerzitet Brčko distrikt
 Prof. dr Ognjen Vujović – Univerzitet u Prištini
 Prof. dr Ivana Rašović – Evropski univerzitet
 Prof. dr Dražen Božović – Univerzitet „Adriatik“ Bar
 Prof. dr Marko Malović – Univerzitet u Istočnom Sarajevu
 Prof. dr Miodrag Živanović – Internacionalni Univerzitet Brčko
 Prof. dr Dejan Mirović – Univerzitet u Prištini
 Prof. dr Momčilo Živković – Fakultet za poslovne studije
 Prof. dr Nataša Perović – Univerzitet „Adriatik“ Bar
 Prof. dr Nikola Abramović – Univerzitet „Adriatik“ Bar
 Prof. dr Sandra Đurović – Univerzitet „Adriatik“ Bar
 Prof. dr Rade Kancir – Univerzitet u Istočnom Sarajevu
 Prof. dr Rajko Novičević – Univerzitet „Adriatik“ Bar
 Prof. dr Sanja Danković Stepanović – Univerzitet u Beogradu
 Prof. dr Savo Marković – Univerzitet „Mediteran“
 Prof. dr Slađana Živanović – Internacionalni Univerzitet Brčko
 Prof. dr Sonja Pravilović – Univerzitet „Adriatik“ Bar
 Prof. dr Veselin Orlandić – Internacionalni Univerzitet Brčko
 Prof. dr Živko Kulić – Univerzitet Privredna akademija.

Za doc. dr Vladana Martića i prof. dr Aleksu Macanovića nisu dostavljene odluke o izboru u zvanje. Ustanova je dostavila Plan opterećenosti nastavnika. Međutim, zbog nedostataka u podnetoj dokumentaciji u ovom momentu je teško proceniti ispravnost plana.

Visokoškolska ustanova je dostavila dokument pod nazivom „Izveštaj o sprovedenoj anketi za ocenjivanje rada nastavnog osoblja za studijsku 2023/2024. godinu, za zimski i letnji semestar, sa zadatim ciljevima i planom realizacije. Međutim, navedeni izveštaj ne pokazuje ništa osim primeraka anketnih listića, te konstatacije da su svi segmenti pozitivno ocenjeni. Ovakav način sprovođenja ankete nije transparentan i ne pokazuje bilo kakve podatke.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova nudi i promoviše mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Visokoškolska ustanova navodi da permanentno radi na usavršavanju i razvoju nastavnog osoblja, kako saradnika u nastavi tako i profesora, pri čemu, između ostalog, nudi razne obuke, međunarodne aktivnosti u cilju jačanja znanja, vještina i kompetencija, organizuje seminare, pruža podršku za usavršavanje kroz razne procese, nudi mogućnost usavršavanja na partnerskim institucijama i sl. Kroz Erasmus+ program mobilnosti, ali i kroz druge projekte i programe saradnje, ustanova navodi da obezbeđuje internacionalno iskustvo nastavnog osoblja, pri čemu je veći broj osoblja učestvovao u programima mobilnosti i obavljao trening ili držao nastavu na partnerskim institucijama: Ljubljana School of Business Slovenija, Univerzitet Jaen Španija, Sivas Cumhuriyet Univerzitet Turska itd. Kroz Tabelu 5.7 Ustanova je dostavila spisak realizovanih mobilnosti za nastavno i akademsko osoblje u petogodišnjem periodu (27 za deset pripadnika nastavnog i akademskog osoblja). Ustanova je dostavila odgovarajuće dokaze. Iako je tačno da je određen broj nastavnika učestvovao u ovim aktivnostima, svakako se ne radi o većem broju, uzevši u obzir ukupan broj nastavnika i saradnika, a istovremeno primetno je da su često u aktivnostima učestvovali isti nastavnici i saradnici. S tim u vezi potrebno je raditi na proširenju kruga nastavnika i saradnika u nastavi u navedenim aktivnostima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Visokoškolska ustanova navodi da ispunjava sve standarde za bavljenje naučno-istraživačkim radom u oblasti nauke u kojoj edukuje studente, te da podstiče naučne aktivnosti u nizu oblasti, pruža i finansijsku podršku nastavnom osoblju u cilju objavljivanja naučnih radova u prestižnim naučnim časopisima. Dostavljena je Tabela 5.4 sa listom radova objavljenim u časopisima indeksiranim u ključnim svetskim listama, koja broji 28 radova. Navedeno pokazuje trud angažovanih nastavnika u ovoj oblasti.

Visokoškolska ustanova je dostavila Tabelu 5.5 u kojoj je navedeno osam projekata na kojima su angažovani nastavnici i saradnici zaposleni na ustanovi. Međutim, iako je jasno navedeno da će Komisija proveriti određen broj ugovora, takvi dokazi nisu podneti.

Visokoškolska ustanova je dostavila Tabelu 5.6 sa listom mentora, koja broji 11 mentora.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Visokoškolska ustanova navodi da je nastavno osoblje uz saradnju sa Biznis start up centrom i drugim eksternim partnerima, INTERA Tehnološki Park iz Mostara, i Slovenija koju je predstavljao FUDS iz Nove Gorice, uspešno realizovala projekat Preparation of the Curriculum of Open Innovation, kroz koji je proistekla i publikacija *Kurikulum za otvorene inovacije*, izdavača Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo Bar. Takođe, ustanova navodi da je kandidovala projekat prilikom poziva Fonda za inovacije Crne Gore na temu *Sustainable Development of Roural Tourism Hackathon / SuDeRoT Hakaton* na temu održivog razvoja ruralnog turizma, gdje je stručna komisija dala maksimalan broj bodova na kompetentnost angažovanih predavača Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar u

okviru ove oblasti. Ustanova navodi i plodnu saradnju sa Univerzitetom Misisipi. Međutim, u podnetoj dokumentaciji u vezi ovog standarda se ne vide bilo kakvi dokazi za ove navode.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Standard 5 je jedan od najvažnijih standarda za akreditaciju/reakreditaciju. Broj nastavnika i saradnika zadovoljava zakonske uslove. Posebno je značajno da se ispravno, jasno i pregledno dostavi dokumentacija u vezi sa angažovanjem nastavnika i saradnika, kao i u vezi izbora u zvanje. Da bi ovaj standard bio u potpunosti ispunjen, visokoškolska ustanova treba da dostavi kompletnu nedostajuću dokumentaciju. Stoga Komisija određuje:

1. dostavljene biografije su u potpunosti neujednačene, a pojedine su nečitljive. Nedostaje biografija mr Isada Kurpejovića, koji je naveden kao saradnik u nastavi. Stoga je potrebno dostaviti navedenu biografiju. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja. Komisija predlaže da prilikom sledećeg podnošenja zahteva za akreditaciju Ustanova ujednači biografije, način pisanja istih, kao i formu.
2. najvećem procentu angažovanih nastavnika i saradnika ugovori o radu ističu protekom akademske 2023/2024. godine, a pojedinim su već istekli. Stoga je potrebno da ustanova Agenciji dostavi nove ugovore za naednu akademsku godinu. Budući da se reakreditacija odnosi na naredne akademske godine, rok za dostavljanje ugovora je šest meseci od dana dostavljanja Izveštaja.
3. za doc. dr Vladana Martića i prof. dr Aleksu Macanovića nisu dostavljene odluke o izboru u zvanje. Stoga je potrebno da Ustanova iste podnese Agenciji. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja izveštaja.
4. kroz Erasmus+ program mobilnosti, ali i kroz druge projekte i programe saradnje, ustanova obezbeđuje internacionalno iskustvo nastavnog osoblja, pri čemu je veći broj osoblja učestvovao u programima mobilnosti i obavljao trening ili držao nastavu na partnerskim institucijama: Ljubljana School of Business Slovenija, Univerzitet Jaen Španija, Sivas Cumhuriyet Univerzitet Turska itd. Ustanova je dostavila i spisak realizovanih mobilnosti za nastavno i akademsko osoblje u petogodišnjem periodu. Stoga Komisija predlaže da Ustanova dalje da radi na širenju kruga nastavnika koji odlaze na usavršavanja kroz razne programe institucionalne razmene nastavnog i akademskog osoblja.
5. u pogledu anketiranja, pogledati komentare u vezi sa Standardom 4.
6. visokoškolska ustanova ispunjava standarde za bavljenje naučno-istraživačkim radom u oblasti nauke u kojoj edukuje studente, te podstiče naučne aktivnosti u nizu oblasti, pruža i finansijsku podršku nastavnom osoblju u cilju objavljivanja naučnih radova u prestižnim naučnim časopisima. Kroz Tabelu 5.4 je vidljiv trud angažovanih nastavnika u ovoj oblasti. Međutim, Ustanova nije dostavila ugovore o projektima, što je potrebno. Rok za dostavljanje ugovora na koje je Ustanova poziva da realizuje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.
7. potrebno je da Ustanova Agenciji podnese dokaze o saradnji na projektima, na koje se poziva kroz Standard 5(d). Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja *Izveštaja*.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročitog je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Potrebe raznovrsne studentske populacije (kao što su zreli, vanredni, zaposleni i studenti iz inostranstva, kao i studenti sa invaliditetom), te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, uzimaju se u obzir prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Aktivnosti i sredstva za pružanje podrške mogu se organizovati na različite načine, u zavisnosti od konteksta ustanove. Međutim, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o servisima koji su im na raspolaganju.

Uloga pomoćnog i administrativnog osoblja je izuzetno važna za pružanje usluga podrške, zbog čega treba da bude kvalifikovano i da ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Komisija smatra da se Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo trudi obezbjediti zadovoljavajuće uslove za podršku pri učenju studentima različitih studijskih nivoa. Ipak, ostaje činjenica da su uvjeti rada prilično skromni, što je rezultat činjenice da Fakultet za svoj rad koristi prostorije srednje škole. Ipak, Fakultet raspolaže sa učionicama, amfiteatom, kompjuterskom salom, bibliotekom. Međutim, još važnija činjenica jeste da se FPEP Bar trudi da njeguje dobru i uspješnu saradnju sa lokalnim organizacijama, ostalim činiocima društva kroz jedinstveni model studentske prakse. Na taj način obezbjeđuje studentima interaktivno studiranje, i studenti ovog Fakulteta postaju aktivni članovi lokalne zajednice.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo – Bar pokazao je zavidan stepen odgovornosti i uspješno organizovao nastavu u periodu pandemije, hibridnim modelom se odvijala nastava. Takav model je zadržan zbog potreba studenata koji su geografski udalji od samog Fakulteta, gdje se odvija nastava. Koristeći različite Google alate, FPEP Bar uspijeva da uspješno organizuje nastavu i na ovaj inovativan način.

Osim toga, iz priložene dokumentacije, Komisija je imala uvid u aktivnosti Memoranduma fakulteta sa Domom za studente i đake “Dušan Marković”, koji podrazumijeva sledeće aktivnosti: ostvarivanje saradnje po pitanju pružanja podrške studentima koji borave u domu, međusobnu razmjenu informacija o posebnim potrebama studenata koji žive u domu, redovnu i blagovremenu komunikaciju i razmjenu informacija koje će omogućiti kreiranje novih zajedničkih projekata i naučnoistraživačkog rada od zajedničkog značaja i interesa, van nastavne aktivnosti koje se ogledaju u sportskim takmičenjima, umjetničkim događajima kao i volonterskim aktivnostima studenata, zajedničke inicijative za koncipiranje naučnih, istraživačkih, obrazovnih i kulturnih programa u oblastima iz djelatnosti ugovornih strana, saradnju na pitanjima sigurnosti i bezbjednosti studenata, savjetovanje i zajednički rad u vezi sa zajedničkim projektima, organizovanje kulturnih događaja kako bi promovisali međusobno razumijevanje i toleranciju među studentima različitih kultura i razvoju društvenog preduzetništva mladih.

Komisija smatra da postojanje elektronske platforme (na kojoj se nalaze sve informacije potrebne studentu) pomažu prilikom učenja i usvajanja znanja i vještina. Komisija smatra da unaprijeđenjem iste, će se umnogome povećati nivo efikasnosti učenja i usvajanja gradiva.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Sve informacije vezane za Fakultet i informacije od opšteg značaja za studente postavljaju se na elektronskoj platformi Fakulteta kako bi studenti bili informisani na vrijeme. Pored elektronske platforme studentima su dostupni info pult i čekaonica gdje mogu dobiti potrebne informacije o predavanjima, vježbama i naučnom osoblju Fakulteta.

Tijekom razgovora sa studentima Komisija je dobila utisak da su studenti zadovoljni elektornskom platformom i dostupnošću informacija. Ipak, kao što je već više puta naglašeno, Komisija smatra da je nužna izrada novog i transparentnog sajta Fakulteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je	Ispunjeno	Potreban

kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.	Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar</i></p> <p>Komisija smatra da osoblje, kako nastavno tako i administrativno, nije u potpunosti iskoristilo prilike koje su im pružene. Prilike mobilnosti, odlaska na konferencije i naučne skupove su im omogućene, samo se zarad kvaliteta same ustanove moraju u mnogo većem stepenu i iskoristiti. Administrativno osoblje bi moglo da ima kvalitetniju IT podršku, eventualno da se usavrši u tom pogledu unapređivanja informacionog sistema.</p>		

<p><i>Preporuke u vezi unapređenja standarda</i></p> <p>Glavna preporuka Komisije jeste da se FPEP Bar nastavi usavršavati, napredovati i razvijati u kontekstu studentskih organizacija. Proširivanjem ponude različitih programa za studente, uključujući raznolike organizacije dostupne studentima, postiže se veća uključenost studenata u sam proces nastave.</p> <p>Značajno unaprijediti elektronsku platformu, kao i način informisanja studenata.</p> <p>Izraditi novi sajt koji će omogućiti studentima lakše snalaženje i pronalazak potrebnih informacija, sistematizaciju objavljenih informacija. Preporuka bi bila da se isti uradi i na engleskom jeziku, zarad potencijalnih stranih studenata. Rok za realizaciju ove preporuke je šest (6) mjeseci.</p> <p>Zatim osim postojećih studenata, potrebno je sajt obogatiti informacijama koje bi privukle nove studente. Informacije koje će zainteresovati buduće studente moraju biti bolje i efikasnije istaknute (npr. studentska praksa), jer na taj način javnost će biti upoznata sa radom samog Fakulteta. Rok za ovu preporuku je također šest (6) mjeseci.</p>
--

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

Koje informacije se prikupljaju u određenoj mjeri zavisi od vrste i misije ustanove. Sljedeći podaci su od značaja:

- ključni indikatori uspješnosti;
- profil studentske populacije;
- napredovanje studenata kroz studije, stopa uspješnosti i napuštanja studija;
- zadovoljstvo studenata studijskim programima;
- dostupni resursi za učenje i podršku studentima;
- karijerne putanje svršenih studenata.

Mogu se koristiti različite metode prikupljanja informacija. Važno je da su studenti i zaposleni uključeni u pružanje i analizu informacija i u planiranje naknadnih aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet navodi kako je informacioni sistem višeslojan i da je kao takav podigao efikasnost procesa na ustanovi, kao i kvalitet nastave. Ovaj sistem obuhvata različite funkcionalnosti, kao što su: evidencija upisa, ispitnih rokova, ocjena, studijskih programa, nastavnog osoblja, finansijskih transakcija, studentskih prava i obaveza, izdavanje potvrda i diploma, komunikacija sa studentima i drugim institucijama, generisanje izveštaja i statističkih analiza, itd. Informacioni sistem studentske službe je namenjen kako zaposlenima u studentskoj službi, tako i studentima i nastavnicima koji mogu pristupiti sistemu preko veb portala. Sistem obezbjeđuje kvalitetne usluge i zadovoljstvo

studentata, smanjuje administrativne troškove i greške, povećava transparentnost i efikasnost procesa studiranja i obezbeđuje pouzdanu i ažurnu bazu podataka o studentima.

Kao što je više puta već naglašeno, Komisija smatra kako je informacioni sustav potrebno promijeniti i učiniti kvalitetnim i transparentnim, što se može postići izradom novog sajta Fakulteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova obezbeđuje informacije o profilu studentske populacije.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Studentska služba raspolaže bazom podataka, koji pružaju detaljne podatke o profilu studentske populacije, uključujući njihove demografske karakteristike, akademske performanse, zadovoljstvo studijem i potrebe za podrškom. Ove informacije pomažu Fakultetu da unaprijedi kvalitet obrazovanja i usluga koje nudi studentima, kao i da identifikuje moguće izazove i prilike za dalje unapređenje. Fakultet takođe prepoznaje značaj ovih informacija za dalji doprinos društvu.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova obezbeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Ove informacije su dostupne studentima, nastavnicima i drugim zainteresovanim stranama. FPEP Bar takođe analizira podatke o napredovanju studenata i preduzima odgovarajuće mjere za poboljšanje kvaliteta studijskih programa i podrške studentima.

Studenti nemaju pristup dijelu Informacionog sistema koji se odnosi na bazu podataka studentske službe o rezultatima studenata, jer je ista kao takva zaštićena od bilo kakve kompromitacije.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova obezbeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

FPEP Bar redovno sprovodi ankete o zadovoljstvu studenata studijskim programima. Rezultati nisu objavljeni na sajtu Fakulteta. Cilj ovih anketa je da se dobije povratna informacija od studenata o kvalitetu nastave, uslugama, infrastrukturi i drugim aspektima studiranja. Rezultati anketa se koriste za unapređenje studijskih programa i poboljšanje uslova za učenje i rad.

Međutim, Komisija smatra problemom da rezultati anketa nisu dostupni javnosti, što je nužno popraviti. Shodno Zakonu o visokom obrazovanju neophodno je da rezultati anketa budu javni, stoga

neophodno je da u što kraćem roku bude to učinjeno. Rok za realizaciju ove preporuke je šest (6) mjeseci.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>FPEP Bar trudi se da kroz elektronsku platformu studenti imaju sve dodatne materijale za učenje dostupne 24h, i istima mogu pristupiti neograničeni broj puta. Takođe, tu se nalaze i razni drugi materijali i vidovi savladavanja znanja, u cilju što kvalitetnijeg sticanja znanja, vještina i kompetencija studenata.</p> <p>Na platformi je istaknuto da je studentima studentska služba i druge službe na raspolaganju, kao i kontakt podaci.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>FPEP Bar-a ističe važnost uključenosti svršenih studenata u studentski život trenutnih studenata. Njihovim angažovanjem posebno u okviru aktivnosti Dana fakulteta, od velikog su značaja za dalji karijerni put aktuelnih studenata. Svršeni studenti su i dio stalno zaposlenog kadra Fakulteta, tako da čine dio svakodnevice aktuelnih studenata.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

FPEP Bar redovno sprovodi ankete o zadovoljstvu studenata studijskim programima. Rezultati nisu objavljeni na sajtu Fakulteta. Cilj ovih anketa je da se dobije povratna informacija od studenata o kvalitetu nastave, uslugama, infrastrukturi i drugim aspektima studiranja. Rezultati anketa se koriste za unapređenje studijskih programa i poboljšanje uslova za učenje i rad.

Međutim, Komisija smatra problemom da rezultati anketa nisu dostupni javnosti, što je nužno popraviti. Shodno Zakonu o visokom obrazovanju neophodno je da rezultati anketa budu javni, stoga

neophodno je da u što kraćem roku bude to učinjeno. Rok za realizaciju ove preporuke je šest (6) mjeseci.

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

Stoga, ustanove pružaju informacije o svojim aktivnostima, kao i programima koje nude i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Sajt je pregledan, ali nedovoljno sadržajan u pogledu svih informacija koje je potrebno učiniti javno dostupnim zainteresovanoj javnosti. Kao jedan od izvora informacija u poslatom Izvještaju o samoevaluaciji navodi se i elektronska platforma. Međutim, ova platforma koja sadrži veći broj dokumenata koji su od značaja (kao što su npr. razne vrste pravilnika) je dostupna studentima, ne i svim ostalim zainteresovanim stranama, svakako ne npr. budućim studentima. Prilikom zvanične posjete Fakultetu, Komisija je informisana o kreiranom prelaznom rješenju kojim se svim zainteresovanim pojedincima putem otvorene šifre pruža ograničena dostupnost platformi. Predstavnici Fakulteta su izvršili prezentaciju ove platforme i sadržaja koji se nalazi na njoj, a osim toga informisali Komisiju da su svjesni nedostataka koji postoje u dijelu javnog informisanja, prije svega vezno za sadržaj zvaničnog sajta Ustanove, te da su tome posvetili pažnju za unaprijeđenje u predstojećem kratkoročnom periodu.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

U skladu sa informacijama podijeljenim sa Komisijom prilikom zvanične posjete Fakultetu, Komisija predlaže da Fakultet u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja Izvještaja o reakreditaciji dostavi izmjene koje su izvršene u kreiranju sveobuhvatnog sadržaja od značaja za sadašnje, buduće studente i ostale aktere i zainteresovanu javnost tj. izvrši ažuriranje sajta. Očekuje se da će ta platforma/sajt sadržati više informacija i/ili lakše pronalaženje informacija od značaja kao što su: organizovanje vannastavnih aktivnosti Fakulteta, prilike za mobilnost studenata i nastavnog osoblja, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, informacije o zapošljavanju diplomaca, lako pronalaženje relevantnih pravnih propisa, jasno ukazivanje na

sadržaj sjednica i prekoruke rada Odbora za kvalitet i samovrednovanje, više informacija o procesu sprovođenja anketa i rezultata sprovedenih anketa.

Na sajtu Fakulteta fokus bi morao biti i na iskustvima kako studenata, tako i i poslodavaca vezano za obavljanje prakse prema akreditovanom modelu studentske prakse koji predstavlja komparativnu prednost ovog Fakulteta (makar kada je Crna Gora u pitanju), a čini se da nije u dovoljnoj mjeri objašnjeno ili transparentno i jasno iskomunicirano sa budućim studentima. Ovo je posebno važno iz razloga što postoje konkretni slučajevi (sa kojim činjenicama smo se upoznali prilikom posjete Fakultetu) kada su studenti zasnivali radni odnos u kompaniji u kojoj su preko ovog programa fakuleta obaljali stručnu praksu i stekli znanje koje se istim poslodavcima ispostavilo kao izuzetno značajno i vrijedno (upravo bi ovakve primjere trebalo dodatno isticati putem sredstava javnog informisanja).

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti, potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

Time je obuhvaćena evaluacija:

- sadržaja programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa;
- promjenjivih potreba društva;
- opterećenja studenata, njihovog napredovanja kroz studije i završetak studija;
- efikasnosti procedura za provjeru znanja studenata;
- studentskih očekivanja, potreba i zadovoljstva programom;
- okruženja za učenje i službi za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa.

Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost. Objavljaju se revidirane specifikacije programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i>		
Fakultet je dostavio zapisnike sa sjednica na kojima se raspravljalo na temu izmjene kurikulumu određenog predmeta, revidiranja postojeće literature na predmetima na kojima su izmjene nakon rasprave i usvojene. Tokom posjete, Komisiji su predstavljane prakse koje Fakultet sprovodi kada je u pitanju prikupljanje najnovije literature sa stručnih sajmova koji se odvijaju u okruženju, kao i da se ova prikupljanja vrše kako na zahtjev asistenata/profesora, tako i na zahtjev Dekana Fakulteta. Dodatno, Komisiji su prezentovane i procedure koje podrazumijevaju uvrštanje nove literature tj. izmjene literature za određeni predmet, kao i da se iste razmatraju formalno na sjednicama Odbora za kvalitet i samovrednovanje. Komisija predlaže da, za potrebe sljedećeg procesa licenciranja, Fakultet obezbijedi više primjera formalnog revidiranja literature na određenim predmetima		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Komisija nije mogla da izvrši uvid u neke vrste formalnih preporuka koje predviđa ovaj kriterijum, ali je prilikom posjete Fakultetu Komisija na sastanku sa predstavnicima privrede imala priliku da se uvjeri da je većina saradnika iz privrede iskazala pozitivan stav kada je u pitanju razmjena korisnih informacija. Takođe, razmjena informacija postoji i o tome kolike su i kakve potrebe društva kada su u pitanju pojedine uske specijalnosti, ali i konkretna specifična znanja iz oblasti ekonomije i prava. Medjutim, Komisija nije imala prilike da se uvjeri u pisani dokaz ovakvih tvrdnji pa se predlaže Fakultetu da formalizuje ovaj vid komunikacije sa partnerima iz privrede, kao i da se učini transparentnim proces sprovođenja i prezentacije rezultata ankete privrednih društava čime se i postiže cilj tj. ispunjenje ovog kriterijuma, a to je da promjenjive potebe društva budu sastavni dio kontinuiranog praćenja i periodičnog revidiranja programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Studenti su iskazali pozitivan stav vezano za njihov uticaj na revidiranje programa, tj. uvažavanje povratne informacije dobijene od studenata kada je u pitanju njihovo opterećenje, napredovanje kroz studije i završetak studija. Studenti su, kao i nastavno osoblje, podijelili informaciju da su svjesni da određeni predmeti zahtijevaju dodatni angažman studenata te da postoje jasno prepoznati predmeti sa nižim stopama prolaznosti. Medjutim, i studenti su (kao i profesori) iskazali nastojanje nastavnog i administrativnog osoblja (i konkretnih profesora/saradnika o čijim predmetima je riječ) da se studentima, kada god je u skladu sa zakonskim mogućnostima, izađe u susret novim ispitnim rokovima, izvođenjem dodatnih konsultacija i sl. Studenti nisu pokazali negativan stav vezano za ove konkretne profesore za koje važe manje stope prolaznosti. Ipak, ne postoje formalne tj. pisane preporuke koje studenti i profesori razmjenjuju kroz neko tijelo/odbor koje bi dalje mogle biti razmatrane te koje bi zahtijevale od nadležnih organa na Fakultetu određeno postupanje tj. preduzimanje konkretnih radnji. Takođe, studenti koji su bili prisutni na sastanku sa Komisijom iskazali su veoma malo razumijevanje značaja njihovog učešća u formalnom donošenju odluka na Fakultetu, a konkretno niko od prisutnih studenata nije potvrdio da je prisustvovao nekoj sjednici Odbora za kvalitet i samovrednovanje. Ovo jeste tema od značaja pa je preporuka Komisije da Fakultet razmotri nove načine za informisanje i motivisanje studenata za uzimanje učešća u ovakvim aktivnostima kako bi se njihov „glas čuo“ i kako bi na taj način mogli da daju puni doprinos revidiranju programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Procedura za provjeru znanja studenata revidiraju se kroz rad Odbora za kvalitet i samovrednovanje, a u skladu sa sprovođenjem anketa o zadovoljstvu studenata tj. analize njihovih rezultata. Medjutim, Komisija je izvršila uvid u Izvještaj o sprovedenoj anketi za školsku 2022/2023. godinu, ali bi trebalo da proces sprovođenja anketa bude detaljnije objašnjen, a takođe i rezultati anketa i postupanje po njima bi trebalo biti preciznije i transparentnije iskomunicirano pa je preporuka da se ovaj dio unaprijedi prilikom ažuriranja sajta Ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Kako je već navedeno u nekom od prethodnih kriterijuma, Komisija predlaže da Fakultet pronade način/put dodatnog informisanja svih studenata o načinima njihovog djelovanja, te da se upravo njihovo uključivanje u proces revidiranja programa učini transparentnijim. Kada su u pitanju neformalni načini komunikacije, studenti su iskazali pozitivan stav u vezi sa time kako su tretirane njihove potrebe ili iskazana nezadovoljstva.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Komisija je prilikom posjete Fakultetu stekla utisak da su dostupne razne neformalne metode iskazivanja mišljenja, primjedbi, žalbi i pohvala, ali je predlog, a u skladu sa već navedenim u prethodnim kriterijumima, da se ovaj vid podrške formalizuje na način kako Fakultet smatra najprimjerenijim, ali da se sa studentima jasno i javno iskomunicira na koji način mogu biti uključeni u donošenje odluka koje se zatim revidiraju i, po potrebi, po njima postupa.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Dokaz o učešću studenata i drugih zainteresovanih strana u postupku revidiranja programa je dostavljen u sklopu zapisnika sjednica organa Ustanove se razmatraju i njihovi prijedlozi i uvidi/primjedbe. Ipak, Komisija smatra kako je učešće studenata potrebno dodatno osnažiti, kako je navedeno u prethodnim kriterijumima.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Ovo je već obezbijeđeno djelimično i kroz jedan od prethodnih kriterijuma u kojima se dostavljaju dokazi o revidiranju kurikuluma određenih predmeta i literature koja se na njima koristi, a na bazi učinka koji studenti iskazuju kroz razne formalne načine koji su im dostupni. Za ovu svrhu koriste se i rezultati anketa popunjenih od strane studenata. Komisija je izvršila uvid u Izvještaj o sprovedenoj anketi za školsku 2022/2023. godinu i, kao što je već navedeno u nekom od prethodnih kriterijuma,		

preporučujemo se da se čitav proces i sami rezultati sprovedenih anketa detaljnije i transparentnije iskomuniciraju sa svim akterima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Objavljaju se revidirane specifikacije programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Revidirane specifikacije programa su dostupne na sajtu ustanove, ali nije precizno definisano da se radi o revidiranim specifikacijama programa niti je naznačeno u kom dijelu su revidiranja izvršena. Preporučuje se veća transparentnost u ovom dijelu tj. ažuriranje sajta dopunom ovih informacija.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Kako bi se osiguralo postizanje ciljeva koji su pred Fakultet postavljeni i kako bi se odgovorilo na potrebe studenata i društva te kako bi se osigurala njihova adekvatna realizacija, Komisija smatra da bi Fakultet trebalo da unaprijedi sljedeće procese:

- za potrebe sljedećeg procesa reakreditacije, preporuka je da Fakultet obezbijedi više primjera formalnog revidiranja literature na konkretnim predmetima.
- predlaže se Fakultetu da se formalizuje način komunikacije sa partnerima iz privrede, kao i da se učini transparentnim proces sprovođenja i analize rezultata ankete privrednih društava čime se i postiže cilj da promjenjive potebe društva budu sastavni dio kontinuiranog praćenja i periodičnog revidiranja programa
- predlaže se Fakultetu da razmotri nove načine za informisanje i motivisanje svih studenata za uzimanje učešća u formalnim aktivnostima učešća u tijelima/organima tj. o načinima njihovog djelovanja (npr. Odbor za kvalitet i samovrednovanje, Studentski parlament) kako bi se njihov „glas čuo“ i kako bi na taj način mogli da daju puni doprinos revidiranju programa, a potrebno je i da se upravo njihovo uključivanje u proces revidiranja programa učini transparentnijim (kako bi na taj način taj proces bio blizak i onim studentima koji ranije nisu imali slično iskustvo). Komisija predlaže da Fakultet u ovom dijelu dostavi dokaze (posebno kada je u pitanju poboljšanje transparentnosti putem sajta Ustanove) u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja Izvještaja o reakreditaciji.
- prilikom ažuriranja sajta Fakulteta preporuka Komisije je da se obrati pažnja i na proces sprovođenja anketiranja studenata te da bi ovaj proces trebalo da bude detaljnije objašnjen, a takodje i rezultati anketa i postupanje po njima bi trebalo biti preciznije i transparentnije iskomunicirano. Komisija predlaže da Fakultet u ovom dijelu dostavi dokaze (u vidu ažuriranja sajta) u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja Izvještaja o reakreditaciji.

Preporučuje se veća transparentnost tj. ažuriranje sajta dopunom informacija o konkretnim revidiranim specifikacijama određenih programa.

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.

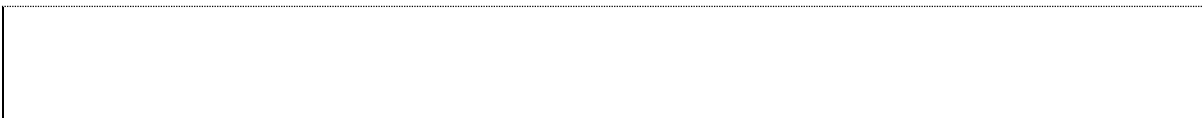
Smjernice:

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove, i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerile u kvalitet aktivnosti ustanove.

Ustanove učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu. Stoga, u zavisnosti od okvira, eksterno obezbjeđenje kvaliteta može poprimiti različite oblike i može se koncentrisati na različite nivoe organizacije (kao što su program, fakultet ili ustanova).

Obezbjeđenje kvaliteta je kontinuiran proces koji se ne završava eksternim povratnim informacijama ili izvještajem ili procesom preduzimanja naknadnih mjera u okviru ustanove. Dakle, ustanove vode računa da se napredak, koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i>		
U samoanalizi se navode afirmativni podaci vezano za proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima. Međutim, nedostaje izrada akcionog plana u kojem bi se definisale aktivnosti koje će se preduzeti u cilju daljeg eksternog obezbjeđenja kvaliteta, u kojem vremenskom roku, koje se ciljne vrijednosti žele postići, te ko je odgovoran za koju definisanu aktivnost. Uz to, potrebno je kontinuirano sprovoditi godišnju analizu - koje su aktivnosti postignute odnosno obražložiti one koje nisu, a trebale su da budu realizovane.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i>		
Fakultet učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta. Tako je Fakultet okončao proces akreditacije studijskih programa, dobio licencu (i dopunu licence) za rad od strane Ministarstva prosvjete, te licencu za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti od strane Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja. Takođe, kroz sertifikaciju i godišnji nadzor od strane sertifikacione kuće, fakultet na određeni način prolazi vid eksterne evaluacije.		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija je stanovišta da Fakultet nastavi da se usaglašava, gdje god je to prikladno, sa preporukama IEP-a iz 2014. godine, kada god se utvrdi da neke aktivnosti nisu dovršene.

Potrebno je izraditi akcioni plan na osnovu preporuka koje su dobijene od strane eksternih evaluacija i kontinuirano pratiti izvršenje akcionog plana. U akcionom planu treba uključiti sljedeće stavke: aktivnosti koje će se preduzeti, ciljna vrijednost koja se želi postići, vremenski rok do kada treba da budu realizovane aktivnosti, te odgovornu osobu za definisanu aktivnost. Uz to, u akcionom planu treba predvidjeti i regionalno pozicioniranje, kao i veću internacionalizaciju fakulteta.

STANDARD 11. MEHANIZMI AKADEMSKOG INTEGRITETA I JAČANJA KULTURE INTEGRITETA

Ustanove visokog obrazovanja teže jačanju kulture akademskog integriteta svojih kadrova, studenata i partnera. Ustanove visokog obrazovanja integrišu odgovarajuće mehanizme za otkrivanje, praćenje i prevenciju svih oblika povrede akademskog integriteta i uključuju pristup upravljanja rizikom u postupcima samoevaluacije i planovima aktivnosti.

Smjernice:

Transparentnost relevantnih informacija, obuka svih internih aktera o značaju akademskog integriteta, podizanje svijesti, otvorena i jasna posvećenost načelima i vrijednostima akademskog integriteta doprinose unaprjeđenju kulture kvaliteta u ustanovama visokog obrazovanja i kod svih ostalih aktera. Praćenje stanja, otkrivanje prijetnji urušavanju integriteta i ažurirani odgovor na promjene moraju takođe biti uključeni u postupak samoevaluacije ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova visokog obrazovanja je usvojila jasne politike integriteta koje su razumljive i prihvatljive svim internim akterima.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Shodno dostavljenoj dokumentaciji, utvrđeno je postojanje određenih dokumenta koja se odnose na etička pitanja: Etički kodeks, Etička povelja koji postoje na nivou Univerziteta Adriatik iz Bara kojem Fakultet pripada. Usvojen je Kodeks akademske etike, te Odluka o implementaciji Etičke povelje. Takođe, Komisija je imala uvid u dokument Politika kvaliteta, koji definiše aktivnosti fakulteta u cilju unapređenja kvaliteta. Pitanje akademskog integriteta se ističe i kroz program obuke na temu „Čast, ponos, odgovornost, sramota: razumijevanje etike u Crnoj Gori“, te kroz projekat „Studiraj pošteno“, koji Fakultet realizuje u ovom domenu. Međutim, uvidom u prioritete budućeg razvoja Fakulteta koji su vidljivi na veb sajtu institucije, Statut Fakulteta (iz 2021. godine), kao i dokument Strategija razvoja za period 2020-2025, te prikazanu viziju i misiju fakulteta, ne vidi se da je politika akademskog integriteta posebno istaknuta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova visokog obrazovanja je uspostavila odgovarajuće mehanizme i tijela za utvrđivanje i rješavanje potencijalnih rizika, za prevenciju zloupotrebe u oblasti akademskog integriteta i za zaštitu pojedinaca (npr. etički odbori, ombudsman za akademski integritet i slično).	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

U izvještaju o samoevaluaciji se navodi da je na Fakultetu, u skladu sa Sistemom kvaliteta, obrazovan Odbor za kvalitet i samovrednovanje. Mjere koje se odnose na rizike i prilike opisane su u Proceduri upravljanja rizicima i prilikama – Q2.RU.13. Na nivou Univerziteta formiran je Etički odbor, a ustanova posjeduje Kodeks akademske etike. Međutim, iz dostavljene dokumentacije ne vidi se postojanje ombudsmana ili menadžera za akademski integritet, što bi bilo uputno u budućem periodu.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. U okviru postupka samoevaluacije, ustanova visokog obrazovanja prati usklađenost rada sa načelima i vrijednostima akademskog integriteta (npr. upitnici za studente, nastavnike, istraživače i druge relevantne aktere).	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Evaluacija kvaliteta nastave sprovodi se na Fakultetu. U Izvještaju - Pilot evaluacija dopunskog standarda 11. mehanizmi akademskog integriteta i jačanje kulture integriteta iz 2023. godine, se navodi da se ankete studenata sprovode svake godine, a da će od studijske 2022/23. biti usaglašene sa propisima Agencije, odnosno u skladu sa pravilnikom Agencije o sadržaju ankete za studente. U predmetnom Izvještaju se konstatuju poteškoće pri animiranju studenata da popune anketu. U samoprocjeni se navodi da se anketa analizira i sačinjava se izvještaj o nastavnom procesu koji nadležni na Fakultetu pregledaju radi preduzimanja korektivnih mjera. Međutim, iz dostavljene dokumentacije se ne vidi koje korektivne mjere se konkretno preduzimaju i na koji način. Usklađenost rada sa načelima i vrijednostima akademskog integriteta, oličeni kroz upitnike za studente, nastavnike, istraživače i druge relevantne aktere, kao i analiza dobijenih rezultata su od velikog značaja za jačanje politike akademskog integriteta i ukupnog kvaliteta ustanove.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova visokog obrazovanja edukuje i obučava studente i svoje kadrove o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta i da promoviše njegova načela.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>U samoprocjeni se navodi da Fakultet konstantno organizuje radionice i dodatne aktivnosti iz oblasti akademskog integriteta. Navodi se projekat #studirajposteno, koji je imao za cilj da studente upozna sa značajem fer i poštenog studiranja, te učešće u publikaciji „Jačanje integriteta i borba protiv korupcije u visokom obrazovanju“. U dopuni dokumentacije koju je Fakultet dostavio na zahtjev Komisije, navodi se postojanje sajta https://integritetua.com/, koji je izrađen u saradnji sa ostalim fakultetskim jedinicama Univerziteta Adriatik Bar. U Tabeli 11.1. Dokazi o sprovođenju periodičnih obuka nastavnog osoblja i studenata dat je broj nastavnika koji su pohađali obuke, međutim, nije jasno na koji način se nastavno osoblje edukuje iz navedene oblasti, te čime se navedeno može dodatno dokumentovati. Shodno navedenom, Komisija je stanovišta da treba povećati broj edukacija i obuka za studente i zaposlene o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta, uz transparentnost relevantnih informacija. Takođe, potrebno je voditi evidenciju o broju studenata koji su realizovali online kurs akademskog integriteta.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova visokog obrazovanja radi plan integriteta u kojem utvrđuje faktore rizika i predlaže mjere za	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p>	Eliminacioni

poboljšanja (da razmotre mogući i vjerovatni tok djelovanja, definišu listu posljedica i pripreme plan aktivnosti za eliminisanje rizika).	Nije ispunjeno	
<p>Komentar</p> <p>U samoprocjeni se navodi da rukovodstvo Fakulteta, u skladu sa Sistemom kvaliteta, pregleda SMK/EOMS najmanje jednom godišnje u cilju provjere efikasnosti u ostvarivanju politike i ciljeva i utvrđivanja eventualnih potrebnih mjera za unapređenje. Međutim, Komisija konstatuje da plan integriteta kao cjelovit dokument nije sadržan u dostavljenoj dokumentaciji. U Izvještaju - Pilot evaluacija dopunskog standarda 11. mehanizmi akademskog integriteta i jačanje kulture integriteta iz 2023. godine, navode se rizici po akademski integritet. Kao jedan od rizika navodi se upotreba vještačke inteligencije (AI) koja pogađa oblast akademske etike, odnosno korišćenje AI u pisanju seminarskih, završnih i naučnih radova. Neophodno je izraditi cjelovit plan integriteta u kojem će biti utvrđeni faktori rizika i dat predlog mjera za poboljšanje.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>f. Ustanova visokog obrazovanja promoviše načelo nulte tolerancije u slučajevima povrede akademskih načela i vrijednosti (uključujući plagijarizam, prevaru, odgovorno vođenje procesa nastave, učenja i istraživanja, rodno zasnovano i druge oblike uznemiravanja, odgovornost akademske zajednice, itd.)</p>	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>
<p>Komentar</p> <p>Pravnim aktima Fakulteta, Statutom i Kodeksom akademske etike, propisani su prekršaji i kazne za iste. Statut Fakulteta predviđa disciplinske prekršaje u Pravilniku za studente, dok za akademsko i stručno osoblje Kodeksom akademske etike navodi se više vrsta prekršaja. Povrede akademskog integriteta na Fakultetu su u nadležnosti tijela i organa Fakulteta, kao i sprovođenje kazni, koja slijedi po utvrđenoj povredi akademskog integriteta u skladu sa predloženim mjerama. U Tabeli 11.2. Podaci u vezi provjera master i doktorskih radova, dat je, pored ostalog, broj odbijenih prijava, što ide u prilog promovisanju načela nulte tolerancije. U Tabeli 11.3. Broj započetih i realizovanih disciplinskih postupaka konstatuje se da nije bilo započetih disciplinskih postupaka u poslednjih pet godina.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija je stanovišta da treba dalje jačati pitanje akademskog integriteta u svim segmentima. Ovo pitanje treba da bude uvršteno u prioritete budućeg razvoja Fakulteta koji su vidljivi na veb-sajtu institucije, a preporuka je da bude sadržano i u viziji i misiji fakulteta. Takođe, potrebno je razmotriti uključenost politike akademskog integriteta kao sastavnog dijela strateških dokumenata ustanove (statut, strategije itd.).

Predlaže se imenovanje ombudsmana ili menadžera za akademski integritet, u roku od šest (6) mjeseci.

Komisija je stanovišta da treba povećati broj edukacija i obuka za studente i zaposlene o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta, uz transparentnost relevantnih informacija. Takođe, potrebno je voditi evidenciju o broju studenata koji su realizovali online kurs akademskog integriteta.

Neophodno je izraditi cjelovit plan integriteta u kojem će biti utvrđeni faktori rizika i dat predlog mjera za poboljšanje, u roku od jedne godine.

REAKREDITACIONI STAV I PREDLOG

Komisija predlaže Agenciji reakreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju za period od pet (5) godina.

Obrazloženje:

Temeljem analize dostavljene dokumentacije, kao i analize naknadno dostavljene dokumentacije, kao i razgovora s ključnim dionicima tijekom posjete Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik, povjerenstvo se usuglasilo da visokoškolska institucija Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, Univerzitet Adriatik, uglavnom udovoljava potrebnim kriterijima za dobivanje reakreditacije na pet (5) godina. Povjerenstvo je suglasno da određene aktivnosti koje provodi Fakultet nisu dovoljno formalizirane i dokumentirane, naročito na području osiguranja kvaliteta i u području osiguravanja transparentnosti rada Fakulteta, na čemu treba aktivno raditi u sljedećih pet (5) godina.

SUMARNI POPIS PREPORUKA:

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Izraditi potpuno novi i transparentan sajt Fakulteta, s naglaskom na dijelu posvećenom pravnim propisima, akcijskim planovima, strategijama u roku od šest (6) mjeseci.

Izraditi sajt Fakulteta na engleskom jeziku u roku od šest (6) mjeseci.

Javno objaviti sve dokumente o kvalitetu, kao i članove Odbora za kvalitet i samovrednovanje, s posebnim osvrtom na ulogu studenata u pogledu obezbjeđenja kvaliteta. Redovno objavljivati zapisnike sa sjednica Odbora sa svim relevantnim zaključcima.

Osigurati još veći angažman studenata i vanjskih dionika u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.

Jasno definirati i objaviti procedure vezane uz pitanja diskriminacije protiv zaposlenika ili studenata, u roku od šest (6) mjeseci.

Jasno definirati i objaviti procedure vezane uz akademske prevare, u roku od šest (6) mjeseci.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Redovito inovirati planirane ishode učenja.

Redovito analizirati studentske ankete u dijelu oko organizacije nastave i opterećenosti studenata.

Izvršiti inoviranja studijskih programa na način da se napravi detaljna analiza, konzultiraju studenti i poslodavci, pogotovo u dijelu opterećenosti pojedinim ECTS bodovima, u roku od dvije (2) godine.

Osigurati više mogućnosti za internacionalizaciju studija i mobilnost.

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Nastaviti poštovati i prilagođavati se različitostima studenata.

Ključne parametre ocjenjivanja i ishoda učenja transparentno objaviti na sajtu Fakulteta.

Jasno definisati uvjete pod kojima se provodi nastava na daljinu, u roku od šest (6) mjeseci.

Javno objaviti sve elemente procedure podnošenja prigovora i žalbe studenata, u roku od šest (6) mjeseci.

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJIHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Dostaviti Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore rezultate sprovedenih anketa. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.

Izraditi akt kojim će detaljno biti regulisan način sprovođenja anketiranja i ocenjivanje nastavnika i saradnika.

U budućnosti proširi sprovođenje anketiranja, koje bi trebalo da obuhvati sledeće aspekte: anketiranje studenata o organima upravljanja, anketiranje studenata o radu studentske službe i biblioteke, te anketiranje vannastavnog osoblja o radu organa upravljanja.

Dostaviti Agenciji dokaz da je Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.

Dostaviti Agenciji dokaz o saradnji sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Dostavljene biografije su u potpunosti neujednačene, a pojedine su nečitljive. Nedostaje biografija mr Isada Kurpejovića, koji je naveden kao saradnik u nastavi. Stoga je potrebno dostaviti navedenu biografiju. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja. Komisija predlaže da prilikom sledećeg podnošenja zahteva za akreditaciju Ustanova ujednači biografije, način pisanja istih, kao i formu.

Najvećem procentu angažovanih nastavnika i saradnika ugovori o radu ističu protekom akademske 2023/2024. godine, a pojedini su već istekli. Stoga je potrebno da ustanova Agenciji dostavi nove ugovore za narednu akademsku godinu. Budući da se reakreditacija odnosi na naredne akademske godine, rok za dostavljanje ugovora je šest meseci od dana dostavljanja Izveštaja.

Za doc. dr Vladana Martića i prof. dr Aleksu Macanovića nisu dostavljene odluke o izboru u zvanje. Stoga je potrebno da Ustanova iste podnese Agenciji. Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja izveštaja.

Kroz Erasmus+ program mobilnosti, ali i kroz druge projekte i programe saradnje, ustanova obezbeđuje internacionalno iskustvo nastavnog osoblja, pri čemu je veći broj osoblja učestvovao u programima mobilnosti i obavljao trening ili držao nastavu na partnerskim institucijama: Ljubljana School of Business Slovenija, Univerzitet Jaen Španija, Sivas Cumhuriyet Univerzitet Turska itd. Ustanova je dostavila i spisak realizovanih mobilnosti za nastavno i akademsko osoblje u petogodišnjem periodu. Stoga Komisija predlaže da Ustanova dalje da radi na širenju kruga nastavnika koji odlaze na usavršavanja kroz razne programe institucionalne razmene nastavnog i akademskog osoblja.

U pogledu anketiranja, pogledati komentare u vezi sa Standardom 4.

Visokoškolska ustanova ispunjava standarde za bavljenje naučno-istraživačkim radom u oblasti nauke u kojoj edukuje studente, te podstiče naučne aktivnosti u nizu oblasti, pruža i finansijsku podršku nastavnom osoblju u cilju objavljivanja naučnih radova u prestižnim naučnim časopisima. Kroz Tabelu 5.4 je vidljiv trud angažovanih nastavnika u ovoj oblasti. Međutim, Ustanova nije dostavila ugovore o projektima, što je potrebno. Rok za dostavljanje ugovora na koje je Ustanova poziva da realizuje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.

Potrebno je da Ustanova Agenciji podnese dokaze o saradnji na projektima, na koje se poziva kroz Standard 5(d). Rok za dostavljanje je 30 dana od dana dostavljanja Izveštaja.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Glavna preporuka Komisije jeste da se FPEP Bar nastavi usavršavati, napredovati i razvijati u kontekstu studentskih organizacija. Proširivanjem ponude različitih programa za studente, uključujući raznolike organizacije dostupne studentima, postiže se veća uključenost studenata u sam proces nastave.

Značajno unaprijediti elektronsku platformu, kao i način informisanja studenata.

Izraditi novi sajt koji će omogućiti studentima lakše snalaženje i pronalazak potrebnih informacija, sistematizaciju objavljenih informacija. Preporuka bi bila da se isti uradi i na engleskom jeziku, zarad potencijalnih stranih studenata. Rok za realizaciju ove preporuke je šest (6) mjeseci.

Zatim osim postojećih studenata, potrebno je sajt obogatiti informacijama koje bi privukle nove studente. Informacije koje će zainteresovati buduće studente moraju biti bolje i efikasnije istaknute (npr. studentska praksa), jer na taj način javnost će biti upoznata sa radom samog Fakulteta. Rok za ovu preporuku je također šest (6) mjeseci.

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

FPEP Bar redovno sprovodi ankete o zadovoljstvu studenata studijskim programima. Rezultati nisu objavljeni na sajtu Fakulteta. Cilj ovih anketa je da se dobije povratna informacija od studenata o kvalitetu nastave, uslugama, infrastrukturi i drugim aspektima studiranja. Rezultati anketa se koriste za unapređenje studijskih programa i poboljšanje uslova za učenje i rad.

Međutim, Komisija smatra problemom da rezultati anketa nisu dostupni javnosti, što je nužno popraviti. Shodno Zakonu o visokom obrazovanju neophodno je da rezultati anketa budu javni, stoga neophodno je da u što kraćem roku bude to učinjeno. Rok za realizaciju ove preporuke je šest (6) mjeseci.

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

U skladu sa informacijama podijeljenim sa Komisijom prilikom zvanične posjete Fakultetu, Komisija predlaže da Fakultet u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja Izveštaja o reakreditaciji dostavi izmjene koje su izvršene u kreiranju sveobuhvatnog sadržaja od značaja za sadašnje, buduće studente i ostale aktere i zainteresovanu javnost tj. izvrši ažuriranje sajta. Očekuje se da će ta platforma/sajt sadržati više informacija i/ili lakše pronalazanje informacija od značaja kao što su: organizovanje vannastavnih aktivnosti Fakulteta, prilike za mobilnost studenata i nastavnog osoblja, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, informacije o zapošljavanju diplomaca, lako pronalazanje relevantnih pravnih propisa, jasno ukazivanje na sadržaj sjednica i preporuke rada

Odbora za kvalitet i samovrednovanje, više informacija o procesu sprovođenja anketa i rezultata sprovedenih anketa.

Na sajtu Fakulteta fokus bi morao biti i na iskustvima kako studenata, tako i i poslodavaca vezano za obavljanje prakse prema akreditovanom modelu studentske prakse koji predstavlja komparativnu prednost ovog Fakulteta (makar kada je Crna Gora u pitanju), a čini se da nije u dovoljnoj mjeri objašnjeno ili transparentno i jasno iskomunicirano sa budućim studentima. Ovo je posebno važno iz razloga što postoje konkretni slučajevi (sa kojim činjenicama smo se upoznali prilikom posjete Fakultetu) kada su studenti zasnivali radni odnos u kompaniji u kojoj su preko ovog programa fakuleta obaljali stručnu praksu i stekli znanje koje se istim poslodavcima ispostavilo kao izuzetno značajno i vrijedno (upravo bi ovakve primjere trebalo dodatno isticati putem sredstava javnog informisanja).

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Za potrebe sljedećeg procesa reakreditacije, preporuka je da Fakultet obezbijedi više primjera formalnog revidiranja literature na konkretnim predmetima.

Predlaže se Fakultetu da se formalizuje način komunikacije sa partnerima iz privrede, kao i da se učini transparentnim proces sprovođenja i analize rezultata ankete privrednih društava čime se i postiže cilj da promjenjive potebe društva budu sastavni dio kontinuiranog praćenja i periodičnog revidiranja programa

Predlaže se Fakultetu da razmotri nove načine za informisanje i motivisanje svih studenata za uzimanje učešća u formalnim aktivnostima učešća u tijelima/organima tj. o načinima njihovog djelovanja (npr. Odbor za kvalitet i samovrednovanje, Studentski parlament) kako bi se njihov „glas čuo“ i kako bi na taj način mogli da daju puni doprinos revidiranju programa, a potrebno je i da se upravo njihovo uključivanje u proces revidiranja programa učini transparentnijim (kako bi na taj način taj proces bio blizak i onim studentima koji ranije nisu imali slično iskustvo). Komisija predlaže da Fakultet u ovom dijelu dostavi dokaze (posebno kada je u pitanju poboljšanje transparentnosti putem sajta Ustanove) u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja Izvještaja o reakreditaciji.

Priklikom ažuriranja sajta Fakulteta preporuka Komisije je da se obrati pažnja i na proces sprovođenja anketiranja studenata te da bi ovaj proces trebalo da bude detaljnije objašnjen, a takodje i rezultati anketa i postupanje po njima bi trebalo biti preciznije i transparentnije iskomunicirano. Komisija predlaže da Fakultet u ovom dijelu dostavi dokaze (u vidu ažuriranja sajta) u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja Izvještaja o reakreditaciji.

Preporučuje se veća transparentnost tj. ažuriranje sajta dopunom informacija o konkretnim revidiranim specifikacijama određenih programa. Preporuke u vezi unapređenja standarda.

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Komisija je stanovišta da Fakultet nastavi da se usaglašava, gdje god je to prikladno, sa preporukama IEP-a iz 2014. godine, kada god se utvrdi da neke aktivnosti nisu dovršene.

Potrebno je izraditi akcioni plan na osnovu preporuka koje su dobijene od strane eksternih evaluacija i kontinuirano pratiti izvršenje akcionog plana. U akcionom planu treba uključiti sljedeće stavke: aktivnosti koje će se preduzeti, ciljna vrijednost koja se želi postići, vremenski rok do kada treba da budu realizovane aktivnosti, te odgovornu osobu za definisanu aktivnost. Uz to, u akcionom planu treba predvidjeti i regionalno pozicioniranje, kao i veću internacionalizaciju fakulteta.

STANDARD 11. MEHANIZMI AKADEMSKOG INTEGRITETA I JAČANJA KULTURE INTEGRITETA

Komisija je stanovišta da treba dalje jačati pitanje akademskog integriteta u svim segmentima. Ovo pitanje treba da bude uvršteno u prioritete budućeg razvoja Fakulteta koji su vidljivi na veb sajtu institucije, a preporuka je da bude sadržano i u viziji i misiji fakulteta. Takođe, potrebno je razmotriti uključenost politike akademskog integriteta kao sastavnog dijela strateških dokumenata ustanove (statut, strategije itd.).

Predlaže se imenovanje ombudsmana ili menadžera za akademski integritet, u roku od šest (6) mjeseci.

Komisija je stanovišta da treba povećati broj edukacija i obuka za studente i zaposlene o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta, uz transparentnost relevantnih informacija. Takođe, potrebno je voditi evidenciju o broju studenata koji su realizovali online kurs akademskog integriteta.

Neophodno je izraditi cjelovit plan integriteta u kojem će biti utvrđeni faktori rizika i dat predlog mjera za poboljšanje, u roku od jedne godine.

2. Odbijanje zahtjeva za reakreditaciju.

Obrazloženje:

Komisija predlaže Agenciji naknadnu kontrolu (follow-up) u naznačenom roku:

Predlaže se naknadna kontrola – dvije godine nakon dostavljenog akcijskog plana.

Datum: 23.04.2024. godine

KOMISIJA:

Prof. dr Anita Blagojević, predsjednica

Prof. dr Veljko Turanjanin, član

Prof. dr Boban Melović, član

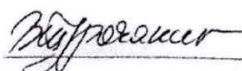
Mr Sanja Mijušković, članica -- predstavnica privrede

Mr Jovana Popović, članica iz reda studenata

Predsjednik

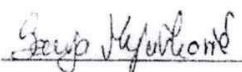
Član

Član

Član

Član

